

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna neformālā diskusijā ar vidusskolēniem "ROSINĀTAVA"

Publicēts: 05.02.2020.

[Egils Levits](#)

Dārgie, draugi!

Man ir liels prieks būt šeit starp jums un runāt par interesantu tematu – "Kāpēc atgriezties?".

Šis jautājums ir ļoti loģisks modernajā sabiedrībā. Mūsdienu Latvijā jautājums, kāpēc atgriezties, ir saistīts arī ar to, kādēļ atstāt Latviju, jo pirms atgriešanās jūs (vai jūsu vecāki) esat to atstājuši. Šodien vairs nav pašsaprotami, ka cilvēks nodzīvo visu mūžu tajā pašā vietā, kur viņš ir piedzimis. Vai tas ir, piemēram, noteikts pagasts vai mazpilsēta, vai lielpilsēta. Mobilitāte ir normāla. Proti, cilvēks no Valmieras pārceļas uz Rīgu, no Rīgas uz, teiksim, Bebrenes pagastu vai arī uz ārzemēm.

Šī mobilitāte rada cilvēkā jautājumu, kāpēc un uz kurieni. Šis jautājums ir saistīts arī ar to, ka mūsdienu pasaulē valstu robežas nav vairs slēgtas. Vismaz vienā daļā valstu. Eiropas Savienībā mums ir atvērtas robežas tikai 16 gadu, pirms tam, lai jūs kaut kur aizbrauktu, vajadzēja vīzas kā tūristam, bet, teiksim, apmesties uz dzīvi bija ļoti, ļoti grūti. Normāli tu nevarēji vienkārši braukt uz Franciju un teikt, ka es gribu te dzīvot, strādāt vai mācīties. Šodien tas ir iespējams.

Mūsu vidū ir ne tikai cilvēki, kuri ir aizbraukuši no Latvijas un domā par atgriešanos, bet arī cilvēki no Francijas, Vācijas, Zviedrijas, Lietuvas vai Igaunijas, kuri šeit dzīvo un arī domā, vai atgriezties vai neatgriezties. Tādēļ man jāsaka, ka agrākais jēdziens 'emigrācija' šodienas apstākļos īsti nav vairs pareizs. Emigrants bija tas, kurš pārdeva savu māju, "nodedzināja aiz sevis tiltus", iekāpa kuģi (starp citu, pagājušā gadsimta sākumā bija tiešā kuģu satiksmes līnija emigrantiem no Liepājas uz Ņujorku, brauca emigranti no visas Krievijas caur Liepāju tālāk uz Ņujorku) un pavadīja svešajā zemē visu mūžu. Šodienas situācija ir citādāka.

Faktiski tikai mūža beigās tu vari pateikt, kāds mūžs ir bijis un kur tu esi dzīvojis. Lielākā daļa cilvēku, protams, paliek savā zemē, bet es domāju, ka mēs nevaram skatīties strikti uz tiem, kuri aizbrauc uz kādu laiku, jo tu nekad nezini, cik ilgs tas laiks būs. Pat, ja tu pieņem sākotnēji lēmumu, to tu nekad nezini, jo tas dzīves gaitā var mainīties.

Mums ir jābūt atvērtiem pret tiem cilvēkiem, kuri pieņem lēmumu atgriezties. Tā ir mūsdienu situācija, un tā nav tikai Latvijas situācija, bet visu Eiropas valstu situācija, kur tu vari legāli izvēlēties savu dzīvesvietu. Tā kā šis jautājums: "Kāpēc atgriezties," ir vietā, un tas ir ļoti labi, ka jūs to šeit uzstādāt.

Tagad es runāšu par tiem, kuri plāno atgriezties vai jau ir atgriezušies. Kādēļ atgriezties? Šie iemesli ir ļoti dažādi. Tie ir atkarīgi gan no attiecīgā cilvēka, gan no apstākļiem, gan no lielajiem notikumiem valstī vai Eiropā. Tās var būt gan bērnības un jaunības atmiņas, jo cilvēkiem bija patīkami šeit dzīvot. Tā var būt ģimene, teiksim, gribas atgriezties tuvāk pie ģimenes, draugu loka. Tie var būt arī ekonomiski apsvērumi. Parasti pirmā paaudze, kas aizbrauc kaut kur, jūt, ka viņi tomēr nav "vietējie". Tā ir gandrīz vienmēr. Ir sabiedrības, kas vieglāk uzņem iebrāucējus, un ir sabiedrības, kas grūtāk uzņem iebrāucējus. Savā valstī – tur, kur tu jūties piederīgs, – tu vienmēr esi vietējais, "savējais". Šī piederības sajūta ir ārkārtīgi centrāla ne tikai Latvijā, bet arī citās valstīs, ko daļēji var saistīt ar nelielu ekonomisku labumu. Teiksim, tev alga citviet ir pusotru reizi lielāka, bet tu neesi tur īsti piederīgs, tevi kaut kas "velk" atpakaļ uz Latviju. Tā kā ekonomiski apsvērumi, atmiņas un ģimene ir tie biežākie atgriešanās iemesli.

Mums kā Latvijas sabiedrībai, kā Latvijas valstij ir jāuztver tas, ka viena daļa no latviešu nācijas vienmēr pastāvīgi atrodas ārpus Latvijas valsts. Tā ir normalitāte. Faktiski es teiktu, ka pēdējos 5 gados mēs mūsu valsts politikā esam ietvēruši šo nācijas daļu, kas atrodas ārzemēs vai nu ilgāku, vai īsāku laiku un kas ir svarīga Latvijai tādēļ, lai šī ārzemēs iegūtā pieredze nāktu par labu mūsu sabiedrībai un valstij. Strādājot jebkuru darbu jebkurā jomā, šī pieredze ir personiskā bagātība, kas kaut kādā veidā izpaužas jūsu dzīvē arī pēc tam, kad esat atgriezušies.

Mēs varam vēlāk parunāt par atgriešanās konkrētajiem apstākļiem, bet galvenais ir cilvēka personiskā nostāja, un šajā nostājā ir piederības sajūta. Šeit ir Latvija, un, ja mēs jūtamies piederīgi Latvijai, tas lielā mērā veido nāciju. Gan dzīvojot šeit, gan dzīvojot ārpus Latvijas, ir iespēja iesaistīties, piemēram, dažādās diasporas aktivitātēs un biedrībās, tādā veidā fiziski atrodoties ārpusē, bet dodot savu pilsonisko pienesumu Latvijai.

Liels paldies par iespēju šeit būt un diskutēt ar jums par jautājumiem, kādēļ un kā vislabāk atgriezties.

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna neformālā diskusijā ar vidusskolēniem "ROSINĀTAVA"

Valsts prezidents Egils Levits diskutē viedokļu ringā "Kāpēc atgriezties, ja esi aizbraucis?"

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-egila-levita-uzruna-neformala-diskusija-ar-vidusskoleniem-rosinatava>

